

برای حمه سور (حسین مرادیگی)

حسن معارفی پور

از همان سال‌های کودکی با افسانه‌ها و روایت‌های فراوانی درباره‌ی حمه سور یا همان حسین مرادیگی، آشنا بودم. در میان مردم ساده‌دل روستاها، اغراق در نقل داستان‌ها امری رایج است، اما آن‌چه در میان همه‌ی این روایت‌ها برایم به‌طور مسلم واقعیت داشت، این بود که هیچ‌کس بی‌دلیل درباره‌ی کسی این‌چنین بزرگ‌نمایی نمی‌کند. حمه سور به عنوان نخستین فرماندهی نظامی کل نیروهای کومه‌له، رهبر عملیات خلع سلاح سپاه مرتجع رزگاری که گروهی شبه‌فاشیستی بود، یک پارتیزان زده و قهرمانی فروتن و بی‌ادعا، حقیقتاً انسانی استثنایی بود.

او نه‌تنها از بنیان‌گذاران اصلی کومه‌له به‌شمار می‌رفت، بلکه از مدافعان سرسخت مارکسیسم انقلابی و کمونیسم نیز بود. برخلاف اغلب فعالان موسوم به «چپ» در خارج از کشور که یا از نظریه تهی هستند یا با روشن‌فکری خصومت دارند،

حمه سور شخصیتی بود توانا، نظریه‌پرداز، و یک روشن‌فکر انقلابی جسور. او انقلابی‌ای حرفه‌ای به معنای دقیق لنینی بود و تجربه‌ای گسترده در مبارزات پارتیزانی داشت. چنان‌که خود در کتاب تاریخ زنده، کردستان، چپ و ناسیونالیسم نوشته، در سال ۱۹۵۱ میلادی (۱۳۳۰ خورشیدی) در بوکان متولد شد و در ۴ مه ۲۰۲۴، پس از دوازده سال نبرد با بیماری سرطان، در استکهلم سوئد چشم از جهان فرو بست. با درگذشت این رفیق صادق و رادیکال، جنبش کمونیستی ایران یکی از روشن‌فکران برجسته و قهرمانان انقلابیش را از دست داد.

در زندگی‌نامه‌ی کوتاهی که در ابتدای کتاب خود آورده، توضیح می‌دهد که تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در بوکان گذرانده و برای سال آخر دبیرستان به تبریز رفته است. پس از آن، در مقام یک کارگر در پروژه‌ی سد بوکان مشغول به کار شد و در سال ۱۳۴۸ با سازمان‌دهی یک اعتصاب کارگری، وارد کنش مستقیم طبقاتی گردید؛ اعتصابی موفق که نهایتاً به اخراج او از محل کار انجامید.

در همان سال با گروهی موسوم به «تشکیلات» (که در نهایت در سال ۱۳۵۷ به کومه‌له تبدیل شد) فعالیت سیاسی خود را آغاز کرد. در سال ۱۳۵۲ در اصفهان به همراه جمعی از فعالان دستگیر شد و یک سال را در زندان تحت بازجویی و اسارت ساواک گذراند. خودش روایت می‌کند که در جریان خیزش انقلابی سال ۱۳۵۷ به همراه محمدحسین کریمی، از دیگر بنیان‌گذاران کومه‌له که بعدها در جریان یورش به شهربانی سقز جان باخت، به زندگی مخفی در روستاهای اطراف سقز روی آورد. در همان دوران، مردم محلی لقب «حمه سور» را به او دادند؛ لقبی

که تا امروز نیز بر زبان مردم کردستان جاری است و حسین مرادیگی را با همین نام می‌شناسند.

حمه سور نه تنها در عرصه‌ی سازمان‌دهی سیاسی و فعالیت تشکیلاتی (چه در دوران کومه‌له، چه در حزب کمونیست کارگری، و چه در حزب حکمتیست) نقشی تعیین‌کننده داشت؛ بلکه به‌عنوان یک متفکر مارکسیست با نگاهی مستقل و قلمی رسا نیز شناخته می‌شد. او، علی‌رغم پایبندی عمیق به کار جمعی و فعالیت تشکیلاتی، به تنهایی آثار متعددی را نوشته و منتشر کرد که هریک از جایگاه ویژه‌ای در نقد نظری برخوردارند.

از جمله مهم‌ترین آثار او می‌توان به کتاب‌های «تاریخ زنده، چپ و ناسیونالیسم در کردستان»، «نقد کتاب سرمایه در قرن بیست و یکم توماس پیکتی» و مجموعه مقالاتی از جمله مقاله‌ی مفصل «حزب کمونیست کارگری، پوپولیسم وارونه» (که نقدی تیز و روشن‌گر بر یکی از جریان‌های شاخص چپ معاصر است) اشاره کرد.

حمه سور در عین ژرفاندیشی، انسانی ساده و فروتن بود. در نخستین دیدارم با او، آن‌چه بیش از هر چیز برایم برجسته شد، تفاوت آشکارش با دیگر رفقای حزبی و روشن‌فکران بود. شخصیتی هم‌سنگ با چهره‌هایی چون سیامک ستوده بود؛ فردی توانمند، اما با خصلتی شنوا، که همواره پیش از سخن گفتن، دیگران را با دقت می‌شنید. با آن‌که سابقه‌ی درخشانی در نبردهای پارتیزانی سرخ در شهرها و روستاهای کردستان داشت و در گسترش کمونیسم و سازماندهی طبقه‌ی کارگر در نواحی مختلف نقش کلیدی ایفا کرده بود، انسانی خاکی و وفادار به فرهنگ کارگری

و ارزش‌های مترقی باقی ماند. این‌که کومه‌له چگونه از محفلی دانشجویی و فاقد جهت‌گیری نظری، به جریانی کمونیستی و تاثیرگذار در کردستان تبدیل شد، بی‌تردید مدیون تلاش‌ها، مبارزات قهرمانانه و تولیدات نظری افرادی چون همه سور است.

او منتقدی جدی و بی‌امان برای هرگونه پوپولیسم بود؛ نسبت به ناسیونالیسم، بی‌زاری عمیقی داشت و همواره با «چپ» پروامپریالیستی، با سانتریسم و گرایش‌های فرصت‌طلبانه در سازماندهی سیاسی، مرز روشنی داشت. به گمانم توان نظریش به مراتب از منصور حکمت و تمام ساختار رهبری احزاب موسوم به کمونیسم کارگری بالاتر بود. همه سور هم از نظر فکری به شدت رادیکال و مارکسیستی متعهد بود و هم در عمل می‌توان وی را نمونه‌ای از آن‌چه آنتونیو گرامشی «فیلسوف پراتیک» می‌نامید، و لنین «انقلابی حرفه‌ای تمام‌وقت» می‌خواند، برشمرد.

روزنامه

منتشر شده در صفحه ۴ از شماره ۲/۵ **روزنامه**
دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴، ۱۲ مه ۲۰۲۵

سایت:

www.Ruzname.org

ایمیل:

RUZNAME2@gmail.com

اینستاگرام:

https://www.instagram.com/ruzname_2

تلگرام:

https://t.me/RUZNAME_2

یوتیوب:

<http://www.youtube.com/@Ruzname-2>

کلاب هاوس:

<https://www.clubhouse.com/house/روزنامه>